

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

Tertia dat ferias: & post jejunia ponit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

C. XCI. q. Corpus, quod ex Virgine susceptum est, a hiis accipitur.

Conspicitur illud manna nunc est tanti res mirabili quia venit, quod perfectum est: perfectum...

C. XCII. q. Verum Christi corpus, verumque eius sanguinem quidem manducamus et bibimus.

Adferunt ad Iesum ludet ut crucigerent nos ad accedamus, ut corpus eius & sanguinem accipiamus...

C. XCIII. q. Pro infirmis eucharistiam. Presbyter semper habeat paratam.

Item ex Concilio Vuormacensi. h. Presbyter in eucharistiam semper habeat paratam...

Infirmitas fuerit. Apud Burchardum & Ivoem.

C. XCIV. q. Penitentia eius, quoniam bene sacrificium custodit.

Item ex Concilio Arelaten. h. Bene non custodierit sacrificium, & mus, vel calicem illud animal illud comederit...

Lausani. s. p. c. p. 5. Lausani. Custodiendum lib. 3. Et sic. q. de Stephano. c. 1. Reg. 21. f. Ezechiel. 47. g. Mene. h. In Cap. 1. i. Bur. 1. c. 16. Ivo p. 2. c. 28. Panon. 1. c. 64. & l. 1. c. 37. Tur. 1. c. 77. Ivo p. 4. c. 1. Bull. Rom. ad tit. 7. Nomenclarii. g. al. Basilica. h. al. Episcopus.

C. XCV. q. Histrionibus sacra non committuntur mysteria.

Cyprianus Eucratio fratri salutem, lib. 1. epist. 10. Pro dilectione a tua, & verecundia mutua confusendum me existimasti, frater charissime...

C. XCVI. q. Post conversionem non est deroganda gratia conversionis.

Item ex Concilio Carthageniensi III. c. 25. Scenicis & atque histrionibus, ceterisque huiusmodi personis...

C. XCVII. q. Presbyter in altari missam non celebret, in quo eadem die Episcopus celebravit.

Item ex Concilio Vrbico d. In altari, in quo Episcopus missam cantavit, Presbyter eodem die aliam celebrare non presumat.

DISTINCTIO III.

C. I. q. Tempora feriendi in missa sunt laicis nuntianda.

Item ex Concilio Lugdunen. Pronunciandum est laicis, ut sciant tempora feriendi per annum...

Item ex Concilio Lugdunen. Pronunciandum est laicis, ut sciant tempora feriendi per annum, id est, omnem Dominicam a vespere usque ad vespem...

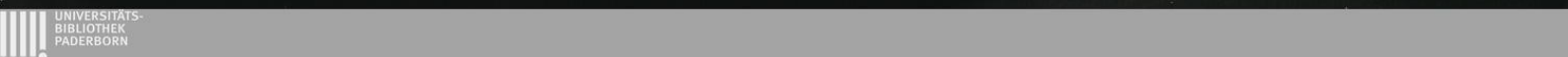
Laicis. Hac vox abest a Vaticana exemplaribus, Burchardo & Ivoem.

Octavae Domini. Ita in plerisque veteribus exemplaribus & in Capitularibus, & apud Ivoem, & ceteros scribuntur...

C. II. q. In sanctorum solemnitatibus, divini officii, non saltem in omnibus, vel castellanis, populi debent vacare.

Item ex Concilio Toletano III. c. 33.

Burch. 1. c. 25. Ivo p. 3. c. 31. & p. 11. c. 27. Panorm. lib. 1. c. 129. Et in Africa. c. 12. c. Burd. 4. c. 31. Ivo p. 2. c. 32. d. Concil. Arelaten. c. 20. & Burch. 1. c. 22. Ivo p. 3. c. 27. Panorm. 1. c. 28. f. Cod. de fr. de omnib. die. Novit. Leon. 9. q. 1. c. 34. Capit. 1. c. 164. & l. 1. c. 37. Tur. 1. c. 77. Ivo p. 4. c. 1. Bull. Rom. ad tit. 7. Nomenclarii. g. al. Basilica. h. al. Episcopus.

Religiosa a consuetudo est, quam vulgus per sanctorum solennitates agere consuevit. Populi, qui debent officia divina attendere, fastidiosis & turpibus invidiant canticis, non solum sibi nocentes, sed & religiosorum officis perturbantes. Hoc erentur, ut ab omnibus & provinciis depellatur, sacerdotum & iudicum a concilio sancto curae committitur.

C. III. *Ante Ascensionem Domini tribus diebus litanias celebrentur.*
Item ex Concilio Aurelianensi l. c. 27.

Rogationes d. id est, litanias, ante Ascensionem Domini placuit celebrari, ita ut primum e triduum ieiunium in Dominica Ascensionis solennitate solvatur. Per quod triduum servi & ancillae ab opere relaxentur, quo magis plebs universa conveniat. Quo triduo omnes abstinent, & quadragesimalibus cibis utantur.

C. IV. *Episcopus die Dominico non disti ecclesie.*
Item ex concilio f. eodem, c. 23.

Episcopus g, si infirmitate non fuerit impediens, ecclesie, cui proximus fuerit, die Dominico desse non debet.

C. V. *His diebus in villa celebrare non licet.*
Item ex eodem, c. 27.

Non licet in villa celebrare, Natalis Domini, & Quadragesimalis solennitates in villa liceat celebrare, nisi quem infirmitas probaverit tenuisse.

Et Quadragesimae] Sic etiam in originali impresso. Sed Ivo habet, vel quinquagesimae, Burchardus, vel Pentecostes, & ita est in Concilio Agathensi, cap. 63, & in Arvernenf, cap. 14.

C. VI. *Ante solennitatem Pasche Quadragesima est celebranda.*
Item ex eodem Aurelianensi, c. 26.

Sacerdotibus omnibus est decretum, ut ante Pascha solennitatem non Quinquagesima, sed Quadragesima teneatur.

C. VII. *Quinta feria ultima septimana Quadragesimae ieiunium solvi non licet.*
Item ex Concilio h. Martini Papa Braacensis, c. 50.

Non licet quinta feria novissime septimana ieiunium solvere, & omnem exhonore Quadragesimam, sed syncere abstinentes totam Quadragesimam petagere.

C. VIII. *De eodem.*
Item ex Concilio i. Laodicensi, c. 16.

Non oportet, in Quadragesima, quinta feria ultima hebdomada ieiunium dissolvere, & totam Quadragesimam inhonorari: sed per totos hos dies ieiunare, & eas abstinentibus convenientibus, id est, arduioribus aut.

C. IX. *Exceptis diebus Dominicis, in Quadragesima non solvatur ieiunium.*
Item ex Concilio Agathensi, c. 12.

Placuit, ut omnes ecclesie filii, exceptis diebus Dominicis, in Quadragesima etiam die sabbathi i. sacerdotali oratione, & discretionis communi ieiunent.

1. *[Oratione] In concilio legitur, ordinatione, & discretionis in comminatione ieiunent, sed ob glossam non est mutatum.*

a Ivo p. 4. cap. 12. b abest ab origin. c omni Hispania, orig. Beda de officio, homo 7. d Almus pag. 67. Burch. l. 12. c. 17. Ivo p. 4. c. 11. e al. post missam. f Con. Arvernenf, c. 14. Et Agathensi, c. 63. g Burch. l. 2. c. 77. & l. 10. ca. de sacrosignis. Ivo p. 4. c. 12. h In Capit. gra. Syn. i Et in Syn. c. 25. k Burch. lib. 12. cap. 8. Ivo p. 4. c. 41. l al. sabbatho. m al. distinuiti.

C. X. *Nec in die Dominica nec in diebus festis in oratione genua flectantur.*
Item ex Concilio Niceno, cap. 20.

Quoniam a sunt in die Dominica quidem ad ieiunium, quem genua flectentes, & in diebus Dominicalibus tantum est a sancta synodo (quoniam canonice, & canonice per omnes ecclesias custodienda consuetudo) standes ad orationem vota Domino reddenda.

C. XI. *Quo tempore ab oratione se abstinendum.*
Item Leo Papa IV.

Desu carniarum apud vos b vetustissimum, & improbanda traditio semper est reprobata, & coram termino, quae fit in principio noctis quarta die, quae luceat in quarta feria, usque in diluclum tertiae feriae, & similiter a cena noctis sextae feriae, quae luceat in sexta feria, non imperite ieiunatio usque ad lucem, quantum de die partem aliquam ieiunare vel debuerit, proeundatur.

C. XII. *Nec die sabbathi ferendum per die Dominico lavacrum est providendum.*
Item Gregorius c. de his, qui in oratione, Roma, lib. 11. cap. 2.

Pervenit ad adme quosdam perverfi solent, & praesens prava inter vos aliqua, & facta sunt in sabbatho: ita ut die sabbathi aliquid operari solent. Quos quid aliud, nisi Antichristi praedicationem xerim? qui veniens diem sabbathum, atque dominicum ab omni faciet opere custodiri. Quia ergo se, & resurgere simulat, haberi in veneratione vel die Dominicum: & quia iudaizare populum vult, exteriorum legis ritum revocet, & sibi iudaicam diem subdat, coli vult sabbathum. Et paulo post quoque ad me perlaum est, vobis i pervenit sabbathum esse pradicatum, ut Dominico die nullus ab opere appetit, hoc fieri nec reliquo quolibet die committatur. Si autem pro necessitate corporis, hoc nec die Dominico prohibemus.

C. XIII. *Ob reverentiam spiritus Domini sabbatho ieiunare debentur.*
Item Innocentius Papa, epistola, postquam Decretum, c. 4.

Sabbatho vero e ieiunandum esse ratio cuiuslibet manifesta demonstrat. Nam, si dicitur Dominica venerabilem resurrectionem Domini nostri Iesu Christi non solum in Pascha celebramus, verum etiam in aliis circulis hebdomadarum ipsius diei imaginem quaerimus, ac sexta feria propter passionem Domini ieiunamus, sabbathum praetermittere non debemus, nisi inter tristitiam & lartitiam temporum ieiunetur inelufum. Nam utique constat Apostolum iudicasse, & in moerore fuisse, & propter metum iudicium ieiunasse. Quod utique non dubium est in ieiunio ieiunasse biduo memorato, ut tractato ecclesiasticum biduo sacramenta penitus non celebrari. Quae forma per singulas tenenda est hebdomadae, per quae quod commemoratio diei illius temporis est celebranda. Quod si putant semel, atque uno sabbatho ieiunare, ergo & Dominica, & sexta feria ferret in Pascha, & que celebranda.

C. XIV. *Die Dominica, & quibus feriis non est celebrandum ieiunium.*
Item Melchisedes g Papa ad Episcopos Hispaniarum, c. 2.

a Burch. l. 2. c. 11. Ivo p. 4. c. 11. Pann. l. 2. cap. 12. Gra. c. Et Nicolau Papa ad consula Bolognenf, cap. 1. d Ivo p. 4. c. 6. Pann. l. 2. c. 16. e Augustinus presb. l. 1. l. 1. h Ivo p. 4. c. 21. Burchardus, l. 2. cap. 27. i al. distinuiti.

Etiam Dominici diei, & quinte ferie nemo celebrare debet, ut inter jejuniis Christianorum, & gentium veretur creditum, & infidelium, atque harecorum vera, & non falsa, discreto habeatur.

C. XV. *De eisdem.*
Item ex concilio Carthageno, c. 2. b

N^o quis jejunet die Dominica causa timoris, aut ne castitas aut superstitiosa: nec Quadragesimam diebus ab ecclesiis fidelis desint: nec habitent in laicis cubiculorum, ac montium, qui in suspicionibus peccent: sed exemplum, & praeceptum custodiant facerdotum, & ad alienas villas agendorum conventuum causa non conveniant. Ab universis Episcopis dictum est, antea fieri, qui hoc commiserit.

C. XVI. *Hic exponitur in glossa. Sed in concilio est, quod tempore, id est, quoniam dies Dominicus sit. De qua videtur per d. 30. cap. si quis tanquam. & cap. fin. Legitur etiam in Concilio Domini, id est, Miltridem fuisse, ne quis die Dominica, aut feria quibus jejunaret: quia eos dies pagani, quasi sacra sua celebrant. Et apud Burchardum, l. 1. c. 1. imponitur penitentia ei, qui die Dominica jejunet propter abstinentiam.*

C. XVII. *Quarta & sexta feria sunt servanda jejunia.*
Item ex dictis S. Apollonii.

Quinta & sexta legitima, id est, quarta & sexta feria non sunt solvenda, nisi grandis aliqua necessitas fuerit: quia quarta feria Iudas de traditione Domini cogitavit, & sexta feria crucifixus est Salvator. Videbitur ergo, qui in his diebus sine aliqua necessitate solverit statuta, vel cum tradente tradere Salvatorem, vel cum crucifixum equifigere. Si autem Dominica nihil aliud agendum est, nisi Deo vacandum. Nulla operatio illa die facta agatur, nisi tantum hymnis, & psalmis, & canticis spiritualibus dies illa transigatur.

Quarta & sexta feria sunt servanda jejunia.

C. XVIII. *Quinta feria ultima hebdomadae Quadragesimae penitentes remissionem accipiunt.*
Item Innocentius Papa, epist. 1. ad Decretum, cap. 7.

De penitentibus d. vero, qui sine ex gravioribus peccatis, sine ex levioribus penitentiam gerunt, si nulla interveniat triginta, quinta feria ante Pascha eis remissionem, Romanae ecclesiae consuetudo demonstrat. Ceterum de pondere attingendo delictorum, satisfactionis est iudicare, ut attendat ad confessionem penitentium, & ad reus, atque lachrymas corrigentis, ac tunc pibere dimitti, cum viderit congruam satisfactionem: si autem, quibus in agnitum incidit, atque usque ad deprecandum devenit, ei est ante tempus Pasche relaxandum: ne de faculo alijque communionem discadat.

C. XVIII. *Si singulis annis quinta feria ultima hebdomadae Quadragesimae novum clericis constituitur.*
Item Fabianus Papa orientalis Episcopus, epist. 2.

Si quis vestris inter cetera insertum invenimus, quod quosdam regionis vestrae Episcopos a vestro, non tamen ordine discrepare, & non per singulos annos in

a Episcopus Emilius in Rem. Penitentes. Poly. lib. 1. p. 4. c. 27. b Conc. Orange. c. 18. Clemens. l. 7. consil. c. 24. c Gregorius. l. 1. c. 41. regula S. Benedicti. l. 1. p. 4. c. 23. d Pam. l. 2. c. 179. e S. Marcellus. l. 1. p. 4. c. 19. d. Cap. l. 1. c. 10. f. 12. Vulfus. l. 4. c. 3. l. 1. p. 1. c. 19. g. P. 4. l. 4. c. 1. k. alius aliter gerant.

cenam Domini chrisma conficere. & infra. *Errant vero, qui valla excogitant, & mente vesana potius, quam recta sentientes haec audent. & infra. Sicut enim lapsus diei solennitas per singulos annos est celebranda: ita ipsius sancti chrisma per singulos annos est agenda, & de anno in annum revocanda, & fidelibus tradenda: quia novum sacramentum est per singulos annos, & iam dicto die innovandum, & vetus in sanctis ecclesiis cremandum. Illa a sanctis Apostolis, & successoribus eorum accepimus, & vobis tenenda mandamus.*

In originali rei copiosius explicatio, quam aus Grattanus, aut Ivo faciunt.

C. XIX. *De servetur ab omnibus sollicitas inventio Dominicae crucis.*
Item Eusebius Papa, epist. 3.

Crucis Domini a nostri IESU Christi, quae super nobis gubernacula sanctae Romanae ecclesiae tenentibus, quinta nonas Maji inventa est, in praedicto Calendarum die inventionis festum vobis solenniter celebrare mandamus.

C. XX. *Quare sit institutum, ut aqua sale confusa, sanctificetur.*
Item Alexander Papa V. a Petro, epist. 1. c. 5.

Quam b sale confusam populis benedicimus, ut ea cuncti aspersi sanctificentur, & purificentur. Quod & omnibus sacerdotibus faciendum esse mandamus. Nam si cinis vitulae, sanguine aspersus populam sanctificabat, atque mundabat: multo magis aqua, sale aspersa, divinisque precibus sacra populam sanctificat, atque mundat. Et si, si sale asperso per Helianum Prophetam sterilitas aquae sanata est: quanto magis divinis precibus sacra d. sal sterilitatem remota auferat humanarum, & coinquinatos sanctificat, atque mundat, & purgat, & cetera bona multiplicat, & insidias diaboli averit, & a phantasmatum versutis homines defendit.

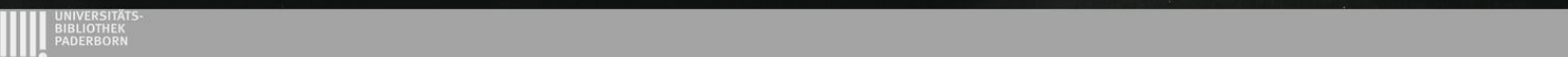
C. XXI. *Non nisi in die Dominico sanctum Pascha celebretur.*
Item Pius Papa IX. a Petro, Apostolus, in primo suo decreto.

Nonne f. vos volumus, quod Pascha Domini die Dominico annis temporibus, & sit celebrandum. Istit enim temporibus Hermes doctor fidei & scripturarum effulit inter nos. Et licet nos idem Pascha praedicto die celebremus, quia tamen quidam inde dubitabant, ad corroborandas animas eorum, eidem Hermi angelus Domini apparuit in habitu pastoris, & praecepit ei, ut Pascha Domini die Dominico ab omnibus celebraretur. Unde & vos apostolica auctoritate instruimus omnes eadem servare debere: quia & nos eadem servamus: nec debemus a capite quod modo diffidete.

C. XXII. *Non nisi in die Dominico sanctum Pascha celebretur.*
Item Victor Papa XIII. a Petro, in primo decreto suo h.

Celebratam i. sancti Pasche die Dominico agi debere, & praedecessores nostri iam statuerunt, & nos illud vobis eadem die solenniter celebrari mandamus: quia non decet, ut membra a capite discrepent, nec contraria gerant. A xiii. vero luna primi mensis usque ad xxj. diem ejusdem mensis eadem celebretur festivitas. Eodem vero tempore baptismum celebrandum est catholicum. Sed tamen, si necesse fuerit, aut mortis pe-

a Ivo part. 4. c. 5. b Poly. lib. 1. c. 27. c. 2. cap. 61. c. 4. Regum 2. d. al. sacra aqua. e. E. p. 1. f. Ivo p. 4. c. 3. & 245. g. al. solennitibus. orig. h. Epist. 1. ad Theophilum, Et in Aurelian. 4. c. 1. i. Poly. l. 3. tit. 10. & 17. Vulfus. l. 4. c. 3. l. 1. p. 1. c. 19. & p. 4. l. 4. c. 1. k. alius aliter gerant.

riolum ingruerit, gentiles ad fidem venientes quocun- que loco, vel momento, ubiunque evenerit, five in flu- mine, five in mari, five in fontibus tantum Christiane confessione credulitatis clarificata a baptizentur. Ipsi quoque quod baptismo polliciti sunt, summpere est attendendum ne infideles, sed fideles inveniantur. Ipsi vero, qui infidelitatis nota asperguntur, infames efficiuntur, & inter fideles minime reputantur. Hæc verò statuta, nulla debent improbitate convelli, nulla novitate mutari: quia alia est ratio causarum secularium, alia divinarum.

C. XXIII. *De eodem.*
Item ex Concil. Carthagenf. III. b. c. 65.
Pascha solennitas uno die & tempore celebranda est.

C. XXIV. *Dei Pascha, concilii i formatarum subscriptione omnibus intimetur.*
Item ex Concilio Carthagenf. c. 7.

Placuit e ut dies venerabilis Pasche formatarum (sub- scriptione omnibus intimetur; dies vero concilii xi. Cal. 2. Novembris ferventur. Scribendum est etiam ad singularum quarumcunque provinciarum primates, ut quandoquaque apud se concilium congerant, istum diem non impediatur.

1 *Concilii* In aliquo vetusto est, & concilii. In ori- ginali impresso hæc est hinc capiti rubrica. De tempore Paschali concilii. In codice canonum in indice capiti 40. concilii Africanam, diem pasche & diem concilii nunciandum. In Græco cap. 4. a. *αὐτὴ τῆ ἡμέρας τῆ πασχα καὶ τῆ ἡμέρας τῆ συνέδου ἀποφασίζῃ. id est, ut dies pasche in die synodi annuncietur.*

2 *xi. Cal.* Sic in Carthagenf. 7. In Africanis autem (etiam in codice canonum) & Carthagenf. Græco 47. x. Cal. Septembris.

C. XXV. *Cum in Concilio omnia statu- ta fuerint, futuram Pascha an- nuntietur.*
Item ex Concilio Eucaratenf. c. 6.

Placuit ut postquam omnia in concilio sacerdotum fuerint ordinata; illud omnimodis observetur, ut superventuram d. ipsius anni Pascha quæta Calendarum die, vel quæta luna debeat suscipi, à metropolitano epi- scopo intimetur e. Quod ceteri episcopi, vel clerici reliquis breviculo subnotantes, unusquisque in sua eccle- sia adventive Natalis Domini die astante populo post Evangelicam lectionem annunciet.

C. XXVI. *Per orbem universum uno die, & uno tempore Pascha cele- bretur.*
Item ex Concilio Arelatenf. I. quod confirma- vit Papa Sylvester, cap. 1.

DE observatione f Pasche Domini statuimus, ut u- no die & tempore per orbem observetur: & juxta consuetudinem hære g ad omnes dirigantur.

C. XXVII. *De imaginibus sanctorum non voluimus.*
Item Gregorius Severus episcopo Marsiliensf.

12 **P**erlatum b ad nos fuerat, quòd inconsiderato ps zelo succensus, sanctorum imagines sub hac quali excusatione, ne adorari debuissent, confregisset. Et quidem, quia eas adorari vetuisset, omnino laudavimus: fregisse verò reprehendimus. Dic frater, à quo factum sacerdotè aliquando auditum est, quod fecisset? Si r non

a al. clarificati. b & in Africano, c. 40. & Anasivato, cap. 19. c 5. distinet. 73. d al. superventuri. e al. man- cietur. f Ivo p. 4. cap. 19. g literas ad omnes tu dirigat. orig. h Anf. l. 13. c. 45. Burch. l. 3. c. 30. Ivo p. 3. c. 42. Pann. lib. 2. cap. 36.

aliud, vel illud te non debuit revocare. nec debuit aliis fratribus, solum te sanctum esse credideris. Item? Aliud est enim picuram adorare. Aliud picuræ historiam, quid sit adorandum, addidit. Namque legentibus scriptura, hoc idiotis peritit picuram debent: in ipsa legunt, qui literas nesciunt. Namque praxipue gentibus pro lectione picura est.

1 *Si non* Hæc, igne ad verf. Aliud, seu aliud originali.
C. XXVIII. *Imagines sanctorum memoria sunt, & recordatio presertim.*
Item in septima a synodo, altius d.

Venerabiles imagines Christiani non Deo adorantur, neque servantur eis, ut Deus, neque ipsam simulant in eis, neque ab eis expectant futurum judicium ad memoriam & recordationem primariorum virtutum eas, & adorant: sed non servantur eis cultus divini alicui creatura.

C. XXIX. *Non in aqni sed in homi- ni specie Corvus est figu- randus.*
Item Hadrianus Papa b Trajanis pariter, in altare, e. ejusdem syno- di synodi.

13 **S**extam e sanctam synodum recipiunt omnes ps canonibus suis, in quibus dicitur. In quibus dicitur sanctarum imaginum agnus peccatorum offensus depingitur, qui in figuram gratie a. d. tum nobis per legem Moyfi demonstrans agnus Christum Dominum nostrum. Antiquis epi- scopis traditis, vale a dicentes, gratiam & remissionem ferimus, & sic plenitudinem legis recipimus. Item igitur agnum Dominum nostrum Christum a. d. cunctum imaginem humanam amodo etiam in angu- nibus pro veteri agno depingi jubemus.

1 *Gratie transit* Er in epistola Hadrianæ ad Ivo- nem p. 4. c. 122. legitur, in typum gratie allucinat. Ivo- nem p. 4. c. 122. legitur, in typum gratie allucinat. Ivo- nem p. 4. c. 122. legitur, in typum gratie allucinat.

2 *Valedicentes* Sic Ivo. In epistola Hadria- ni ad Ivo- nem p. 4. c. 122. legitur, in typum gratie allucinat. Ivo- nem p. 4. c. 122. legitur, in typum gratie allucinat.

C. XXX. *De fide Trinitatis & unitate indivisibilitate servanda.*
Item Augustinus lib. 1. de Trinitate, c. 4.

14 **O**mnes e quos legere potui, qui autem non scripserunt de Trinitate, quæ Deus est, dicuntur heretici. Et Filii, & Spiritus sanctus unus docere, quod heretici dicuntur. Et Filii, & Spiritus sanctus unus docere, quod heretici dicuntur. Et Filii, & Spiritus sanctus unus docere, quod heretici dicuntur.

a al. sexta. b In epist. Hadrianæ ad Constantium p. 4. c. 122. c Ivo p. 4. c. 122. & 126. d quibusdam, vera dicitur. e. 32. c Ivo p. 1. c. 2. Pann. l. 1. c. 7.

etiam Trinitatem defendisse a in specie columbe
 super istum baptizatum: aut die b Pentecostes post a
 ascensionem Domini tonitru factu de celo, quasi ferretur
 flammis vehementibus, & linguis divinis, velut ignis fedisse lu-
 per omnesque: eorum: sed tantummodo Spiritum san-
 ctum. nec eandem Trinitatem divisisse de celo: sicut
 illa mens. Sive cum baptizatus est a Ioanne, sive in
 nomine, quando cum illo erant tres discipuli, aut quan-
 do Ioanni vocandus, [d. & clarificavi, & iterum clarifi-
 cavi] sed tantummodo patris vocem fuisse ad filium
 factum: quamvis Pater, Filius, & Spiritus sanctus, sicut
 inseparabiles sunt, ita inseparabiliter operentur.

DISTINCTIO IV.

C. I. ¶ *Siue sacramentum visibile, & siue invi-*

visibile nomen sacrorum.
 Idem super Ioannem.
 Necesse est eum visibile sacramentum aque
 ad abolitionem visibilis corporis: sicut nec-
 cessaria est doctrina invisibilis fidei ad fan-
 ctificationem invisibilis anime. Idem. ¶ Renascitur f
 homo ex aqua, [& Spiritu] invisibiliter accipi-
 tur, ut symbolum baptismi visibiliter accipi-
 tur, ut spiritalem intellectum ipsius symboli perficiat. g.
 Vel ex aqua [visibili] & [Spiritu] sancto.

C. II. ¶ *In baptismo concupiscentia extin-*

guatur, ut ait, sed ut
non alit.
 Idem in lib. 1. de peccatorum meritis, & remiss.
 In de baptismo parvulorum, c. 39.

¶ In baptismo Christi id agitur, ut evacuetur caro pec-
 catorum. Evacuatur autem, non ut in ipsa vivente car-
 ne, concupiscentia confessa & innata repente absuma-
 tur, sed ne oblit mortuo, que obrat nato.
 Nam si post baptismum viveret, atque ad iram pacem
 pervenire poteret, ibi habet, cum qua pugnet,
 carnisque adjuvantem Deo superet. si non in vacuum gratiam
 qua suscipitur, si reprobus esse noluerit. Nam nec
 quibus hoc praestitum in baptismo, nisi forte miracu-
 losa virtute omnipotentissimi creatoris, ut lex peccati,
 que in membris, repugnans legi mentis, penitus
 extinguitur, de non fit: sed ut quidquid mali ab homine
 factum dicitur, cogitatum fuerit, cum eidem concupi-
 scentia subiecta mente servaret, totum aboleretur, & ve-
 jus factum non fuerit, habeatur.

¶ *Religione est caput hoc sine integritate, ut melius B. Au-*
gustinus sententia percipitur. Nique enim glossa impeditur.

C. III. ¶ *Qui ex viro & muliere concipi-*

tur, cum originali peccato nascitur,
non sine baptismo sal-
vatur.
 Idem ad Petram Diaconum, c. 26.

¶ Similitudo a tene, & nullatenus dubites, omnem ho-
 minem, qui per concubum viri & mulieris conce-
 pitur, cum peccato originali nasci, impietati subditum,
 concupiscentie subiectum: de eo hoc natura irae filium nasci,
 de qua dicit Apostolus: [Eramus enim & nos natura
 filii irae, sicut & ceteri.] A qua ira nullus liberatur, nisi
 per fidem mediatoris Dei & hominum hominis Iesu
 Christi, Ieron. c. 27. ¶ Similitudo a tene, & nullatenus
 dubites, non solum homines iam ratione utentes, ve-
 rum etiam parvulos, qui sive in utero matrum vivere
 incipiunt, & ibi moriuntur: sive cum de matribus na-
 ti sine Sacramento sancti baptismatis, quod datur in

nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, de hoc seculo
 transeunt, sempiterno a igne puniendos: quia etsi pro-
 priae actionis peccatum nullum habuerunt, originalis
 tamen peccati damnationem carnali conceptione & na-
 tivitate traxerunt.

C. IV. ¶ *De eodem.*

¶ Item Ioannes Chrysostomus, b
 Non e potest quis gratiam vite celestis accipere,
 nisi prius purgatus fuerit ab omni sorte peccati per
 penitentiam confessionem, per donum baptismi saluta-
 ris Domini & Salvatoris nostri Iesu Christi, qui est ben-
 edictus in sacula saculorum.

C. V. ¶ *Sicut baptismo sine alio in cir-*

cumense remittebantur
peccata.
 Item Gregorius in Moralibus, lib. 4. c. 2.

¶ Quod d autem apud nos valet aqua baptismatis,
 hoc egit apud veteres, vel pro parvulis sola fides,
 vel pro maioribus virtus sacrificii, vel pro his, qui de A-
 braha stirpe prodierunt, mysterium circumcissionis.

C. VI. ¶ *Originale peccatum nunc in ba-*

pismo, alio in circumcissione re-
mittebatur.
 Item Augustinus ad Valerium contra Iulianum,
 de magis, & concupiscentia, lib. 2. cap. 17.

¶ Ex quo instituta est circumcisio in populo Dei
 (quod erat tunc signaculum iustitiae fidei) ad signi-
 ficationem f purgationis valebat & parvulis originalis,
 veterisque peccati: sicut & baptismus ex illo valere
 cepit ad innovationem hominis, ex quo est institutus.

C. VII. ¶ *Parvulus in baptismo offeren-*

tium prodest fidei.
 Idem de libro arbitrii, lib. 2. c. 13.

¶ Illud g perferunt homines solent, sacramentum ba-
 ptismi Christi quid parvulis prodest: cum eo accepto
 plerumque moriuntur, priusquam ex eo quidquam co-
 gnoscere poterunt. Quia in re satis pie, recteque, creditur,
 prodesse parvulo fides eorum a quibus conferendus
 offertur. Et hoc ecclesiae commendat saluberrima
 auctoritas, ut ex eo quisque sentiat, quid sibi prodest fi-
 des sua, quando in aliorum quoque beneficio i, qui pro-
 priam nondum habent potestatem, commoda sit.

¶ *Beneficio] Eadem lectio est apud Irenaeum, in Pan-*
ormia, & in originali ad magnum. In textu autem est, benefi-
cium, qui propriam non habent, potest aliena commo-
datari.

C. VIII. ¶ *Per fidem & baptismum iusta-*

ficamur a peccatis.
 Idem de baptismo parvulorum in lib. 1.
 cap. 32. & 33.

¶ Filius Dei carnem peccati i suscepit, & poenam sine
 culpa, ut in carne peccati & culpa solveretur & poe-
 na. Per fidem ergo, & baptismum ejus a peccato homo
 per justificationem, & a morte liberatur per resurrectionem.
 ¶ Parvuli b etiam baptizati inter credentes re-
 putantur per sacramenti virtutem, & offerentium respon-
 sionem. Qui vero non sunt baptizati, inter non creden-
 tes iudicantur ex Evangelio Iohannis: [Nisi i quis rena-
 tus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest ingredi
 in regnum Dei.]

¶ *Caput hoc est summa verborum B. Augustini in loci in-*
dicatu.

a Ieron. b Act. 2. c Mar. 1. d Ioan. 12. e Ex
 glossa ad i. 2. Ieron. Nisi qui. f in ea glossa ad ver. ex aqua.
 g ad Irenaeum. h Tom. 2. c inter opera Fulgentii. Ivo par. 1.
 cap. 21. Ivo par. 1. cap. 1. & 2. i Ephes. 2. k Sen-
 tentiarum 4. distinctio 12. supra, de par. distinctio 1. non
 potest. d Ivo par. 1. cap. 49. Panorm. libro 1. cap. 10. e Ivo
 par. 1. cap. 50. Panorm. lib. 1. cap. 11. f al. sanctificationem.]
 Grat. g Alger. lib. 3. cap. 7. Ivo par. 3. c. 20. Panorm. 1. 2.
 c. 12. h C. 32. i Ioan. 3.